

CYKLOSTEZKY A CYKLOTRASY - TERMINOLOGIE

Zpracováno na základě novelizovaných předpisů ke dni 1. 5. 2006

Štěpán Boháč

KOMUNIKACE PRO CYKLISTY

Komunikace pro cyklisty je pozemní komunikace nebo její část, na které není zakázán provoz cyklistů. (TP 179)

Tento pojem tudíž zahrnuje všechny veřejně přístupné pozemní komunikace mimo:

- dálnic, rychlostních silnic a rychlostních místních komunikací (IP 14a, IP 15a)
- chodníků, stezek pro chodce a pěších zón (pokud do nich není vjezd cyklistům povolen)
- komunikací, na které je vjezd cyklistů dopravní značkou zakázán (např. B 1, B 8)
- úseků, kde je cyklistovi dopr. značkou přikázáno použít jinou komunikaci (C 8a, C 9a, C 10a)

Komunikace pro cyklisty se dále dělí podle různých (na sobě nezávislých) kritérií:

a) podle správního zařazení

- silnice I. - III. třídy
- místní komunikace I. - IV. třídy (popř. jejich části)
- veřejně přístupné účelové komunikace

b) podle orientačního značení

- cyklotrasy (označené směrovkami IS 19 - IS 21)
- neznačené komunikace (všechny ostatní komunikace pro cyklisty)

c) podle prostorového vedení cyklistů

V obci:

- v hlavním dopravním prostoru (místní komunikace I. - III. třídy)
- v přidruženém prostoru (součást místní komunikace MK I. - III. třídy)
- samostatné stezky (místní komunikace IV. třídy)

Mimo obec:

- na silnici (součást silnice I. - III. třídy)
- mimo silnici (účelová komunikace)

d) podle míry oddělení provozu

- oddělený provoz cyklistů
- společný provoz s ostatními vozidly
- společný provoz s chodci

Možnosti vedení cyklistické dopravy v zastavěném území podle kritérií c) a d) uvádí přehledně následující tabulka z normy:

	společný provoz	oddělený provoz
v hlavním dopravním prostoru	- v jízdním pruhu pro motorová vozidla místních komunikací funkčních skupin B a C a účelových komunikací - v autobusovém nebo trolejbusovém pruhu - v obytných a pěších zónách	samostatný jízdní pruh pro cyklisty v hlavním dopravním prostoru komunikací funkční skupiny B a C
v přidruženém prostoru	společný pruh/pás pro chodce a cyklisty	jízdní pruh/pás pro cyklisty
samostatné stezky	stezka pro chodce a cyklisty	stezka pro cyklisty

CYKLOTRASA

Cyklistická trasa je komunikace pro cyklisty upravená (dopravním značením popř. i stavebně) pro provoz cyklistů v označeném směru. (TP 179)

Neoficiální, avšak srozumitelnější definice říká:

Cyklistická trasa je trasa pro cyklisty označená orientačním dopravním značením.

Z hlediska zákona o pozemních komunikacích **cyklotrasa není druh komunikace** - jde pouze o souvislé označení určité komunikace orientačním značením pro cyklisty (IS 19 - IS 21).

Takto označená komunikace pochopitelně musí být pro provoz cyklistů vhodná, což si může vyžádat další dopravně-organizační, popř. i stavební úpravy.

Cyklotrasy jsou v systému Klubu českých turistů dále děleny do čtyř tříd a označovány jedno- až čtyřmístnými čísly. Pro Prahu byl však s ohledem na její specifika navržen odlišný systém:

- celoměstské páteřní (I. třída)
- celoměstské hlavní (II. třída)
- místní (III. třída)

Vedení cyklotrasy po určité komunikaci nemá vliv na správní zařazení této komunikace. Analogická situace je u dopravních okruhů (IP 1) či objízdek.

CYKLOSTEZKA

Pojem cyklostezka není jednoduše definovatelný, protože se zde rozchází terminologie zákona 361/2000 Sb. o silničním provozu, použitá také v TP 179 a terminologie ČSN 73 6110 (vycházející ze zákona 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích).

Vzájemné srovnání uvádí následující tabulka:

zákon 361/2000 Sb. a TP 179		zákon 13/1997 Sb. a ČSN 73 6110	
DZ	název	přidružený dopravní prostor	samostatná stezka
C 8a	stezka pro cyklisty	jízdní pruh/pás pro cyklisty v přidruženém prostoru	stezka pro cyklisty
C 10a	stezka pro chodce a cyklisty (oddělený provoz)	jízdní pruh/pás pro cyklisty vedle pruhu/pásu pro chodce	stezka s odděleným provozem chodců a cyklistů
C 9a	stezka pro chodce a cyklisty (společný provoz)	společný pruh/pás pro chodce a cyklisty	stezka pro chodce a cyklisty

V zahraniční literatuře se pro všechny uvedené možnosti používá souhrnný název „cyklostezka“, který se dále dělí obdobně jako v TP 179, tj. podle dopravního značení.

PRUH PRO CYKLISTY

Opět je nutno rozlišovat terminologii z hlediska technického uspořádání a dopravního značení:

Jízdní pruh pro cyklisty (někdy též pruh pro cyklisty) je část pozemní komunikace určená pro jeden jízdní proud cyklistů jedoucích za sebou. (ČSN 73 6110, TP 179)

Pod takto definovaným pruhem pro cyklisty rozumí norma **skladebný prvek** příčného profilu komunikace, určený pro jeden proud cyklistů jedoucích za sebou. Pojem „jízdní pruh pro cyklisty“ používá jak v hlavním dopravním prostoru, tak i v přidruženém prostoru a na samostatných stezkách. V každém případě se ale jedná o oddělený provoz cyklistů.

Jízdní pruh pro cyklisty v hlavním dopravním prostoru je pruh vyhrazený pro provoz cyklistů dopravním značením (značka IP 20a „Vyhrazený jízdní pruh“ + vodorovné dopravní značení).

Upozornění: Zahraniční odborná literatura pojmem „pruh pro cyklisty“ označuje vyhrazený pruh pro cyklisty v hlavním dopravním prostoru. Terminologie ČSN 73 6110 se v tomto liší od mezinárodně užívaného názvosloví a je poněkud obtížně srozumitelná.

MAJETKOVÉ OTÁZKY

Cyklotrasa a cyklostezka jsou dva zcela odlišné kategorie. V zásadě je spojuje jen to, že obojí slouží cyklistům. Tím je dán i zásadní rozdíl z hlediska správy.

a) Cyklotrasy

Cyklotrasu fyzicky vytváří pouze orientační dopravní značení (cyklistické směrovky IS 19 - IS 21). Směrovky pro cyklisty jsou dle vyhlášky 30/2001 Sb. dopravními značkami, a tudíž **součástí příslušné komunikace** (§ 12 odst (1) písm. d) zákona 13/1997 Sb.). Značení cyklotras by tedy obecně vzato měl spravovat vlastník dotčené komunikace.

Problém spočívá v tom, že jedna cyklotrasa může vést po pozemních komunikacích různých kategorií a vlastníků. Řada různých správců na jedné cyklotrase stěžejí může zaručit jednotný a souvislý systém značení.

Proto je žádoucí, aby značení celoměstské sítě cyklotras spravoval jeden správce, ačkoli nespravuje všechny komunikace, po nichž jsou tyto cyklotrasy vedeny.

b) Cyklostezky

Zařazení stezek upravuje §12 odst. (7) zákona 13/1997 Sb.:

- Pokud se jedná o pruh / pás pro cyklisty umístěný v přidruženém prostoru místní komunikace (resp. na tělese silnice), je součástí této komunikace.
- Samostatné stezky jsou místními komunikacemi IV. třídy, nebo účelovými komunikacemi.

Toto platí shodně pro stezky pro cyklisty a stezky pro chodce a cyklisty, ať už se jedná o společný či oddělený provoz.

V praxi často se často vyskytuje problém, že samostatné stezky (ale i ostatní místní komunikace) nejsou majetkoprávně vypořádány.

SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY

- zákon č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 361/2000 Sb. o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 30/2001 Sb., kterou se provádí zákon o silničním provozu
- ČSN 73 6110 Navrhování místních komunikací (znění k 1. 2. 2006)
- TP 179 Navrhování komunikací pro cyklisty (účinnost od 1. 5. 2006)